BEYOND FORGIVING, Meer dan vergeving https://www.foranewworld.org/material/films/beyond-forgiving-full-movie

Op zaterdag 17 juni was ons gebouw te Soest verhuurd aan de interreligieuze organisatie Religies voor Vrede, de Nederlandse afdeling van Religions for Peace (RfP). RfP werd in 1970 in Japan opgericht op initiatief van een aantal religieuze leiders vanuit de opvatting dat alle geloofsovertuigingen de elementen in zich dragen die moeten kunnen leiden tot vrede. En daar wilden zij zich voor inzetten, met de wens oorlogsdreiging te helpen wegnemen. RfP gaat uit van respect voor **alle** geloofsovertuigingen of levensbeschouwingen.
Ruud van der Sar was deze dag aanwezig als gastheer en samen zorgden we dat de apparatuur voor beeld en geluid goed werkte.

Voor de ochtend stond de algemene ledenvergadering gepland, na de lunch een openbare bijeenkomst over het thema Verzoening. De centrale vraag hierbij: Hoe kun je na leed dat jou is aangedaan of na oorlogsgeweld misschien toch nog nader tot elkaar komen?
Het gesprek over deze vraag zou gevoerd worden na het zien van de film Beyond Forgiving, 'Meer dan Vergeving'. Een film om stil van te worden. De film vertelt de verhalen van Ginn Fouri en van Letlapa Mphahlele die uitmonden in één verhaal van hen beiden. De verhalen spelen zich af in Zuid-Afrika, de wereld van de Apartheid.

Het was die 17e juni een prachtige, zomerse dag! Ja, eigenlijk wel jammer om de hele dag binnen te zitten, maar afspraak is afspraak.
Samen met het drietallige bestuur wachtten we op de komst van de leden voor de vergadering. Er waren wat afmeldingen, maar men verwachtte nog een aantal leden. Of het nou door het mooie weer kwam weten we niet, maar feit is dat er niemand kwam. De vergadering ging daardoor niet door, maar leidde wel tot boeiende gesprekken tussen Ruud, mijzelf en de bestuursleden in de hal. We namen alvast een voorproefje op het thema van die middag: verzoening, vergeving.

Na de lunch kwam er uit diverse richtingen een tiental mensen om de geplande film te zien. Er was b.v. een echtpaar dat vanuit hun vakantieadres in Friesland (!) speciaal voor dit onderwerp even op en neer naar Soest was gekomen. Gelukkig niet voor niets, wat bleek uit hun bijdrage tijdens het gesprek na afloop van de film waarin de emotie doorklonk. Niet alleen zij waren onder de indruk van de film; dit gold voor ons allen. We waren er stil van en in de bijzaal volgde een boeiend, diepgaand, ook intiem gesprek over verzoening, vergeving.

Ginn en Letlapa Mphahlele zijn beurtelings aan het woord in de film, die bij nader inzien een documentaire is. De blanke Ginn vertelt over haar gevoelens na de moord op haar dochter Lyndi. Lyndi Fouri was 23 jaar toen zij op 30 december 1993 met drie anderen door een spervuur aan kogels werd doodgeschoten en vijf anderen gewond raakten als represaille voor de dood van vijf kinderen. Deze kinderen kwamen om het leven door een inval van het Zuid-Afrikaanse leger in een huis dat volgens De Klerk gebruikt werd door APLA (een verboden bevrijdingsleger).
Letlapa begint zijn verhaal over 300 jaar onderdrukking door kolonialisme en apartheid, waartegen hij zich wilde verzetten. Hij was als vrijheidsstrijder bij APLA opgeklommen tot bevelhebber van de operationele acties. Hij was degene die de opdracht tot de aanval had gegeven waarbij Lyndi Fouri was omgekomen. Hoewel hij kort daarvoor aanvallen op burgerdoelen had afgeblazen was zijn woede over de dood van de vijf kinderen zo groot - het raakte hem zo diep - dat hij dit besluit herzag.

Binnen een week na de moord op Lyndi werden drie jonge mannen gearresteerd en in november 1994 stonden ze terecht. Ginn zat in het Hooggerechtshof in Kaapstad en keek naar hen in de beklaagdenbank. Ze werd daarbij geconfronteerd met gevoelens van woede en verdriet, maar op de een of andere manier kon ze geen haat voelen. Wel voelde ze afhankelijkheid van de wet om haar verlies te wreken. De rechter beschreef de mannen als marionetten die slechts het bevel tot doden en vernietiging hadden opgevolgd en veroordeelde hen tot 25 jaar cel. De boosheid 'niet te weten wie de opdrachtgever tot de aanslag was' bleef bestaan tot 1997.

Tijdens de hoorzitting van de Waarheids- en Verzoeningscommissie (WVC) in 1997 ontdekte Ginn wie het bevel tot de executie had gegeven. Letlapa – inmiddels politicus en als vertegenwoordiger van de politieke partij PAC, lid van het Zuid-Afrikaanse parlement - spreekt daar fel zijn ongenoegen uit over deze commissie, die volgens hem onmogelijk verzoening kon bewerkstelligen tussen onderdrukkers en onderdrukten als ze niet eerlijk omgaan met 'de waarheid'. Het proces van waarheid en verzoening is

volgens hem gedoemd te mislukken als men onderscheid blijft maken tussen blank en zwart, als de vrijheidsstrijders in de gevangenis zitten, maar de moord op zwarten ongestraft blijft…
Ginn voelt boosheid dat hij geen medewerking verleent aan de WVC.

In 2002 hoort Ginn dat Letlapa een presentatie van zijn boek *Kind van deze bodem* gaat geven.
Ze zorgt daarbij aanwezig te zijn en zo is ze er getuige van hoe de pers hem het vuur na aan de schenen legt met vragen over zijn bevel tot de aanslag waarbij ook Lyndi omkwam. Hij gaf dat bevel immers nadat er al vrije en eerlijke verkiezingen waren geweest.
Als Ginn zijn antwoord hierop hoort, een antwoord waarin hij volledig zijn persoonlijke verantwoordelijkheid voor zijn daden en beslissingen neemt, krijgt ze haast bewondering voor zijn eerlijkheid en integriteit. Immers, dit was zeldzaam, de generaals van het Zuid-Afrikaanse leger deden het tegenovergestelde; ze probeerden onder hun verantwoordelijkheid uit te komen met ontkenning, bagatellisering van de gruwelijkheden of ze hadden het niet geweten…

Ze stond op en maakte zich bekend. Ze vroeg hem of hij het werk van de WVC niet ontkrachtte met zijn houding en opvattingen. Hij antwoordt haar dan dat ze het vanuit zijn perspectief moet zien. Vanuit hun eigen perspectief blijken ze dezelfde vragen te hebben. Hij gaat naar haar toe en vraagt of ze een gesprek met hem wil buiten het zicht van de camera's. Ze spreken af in het Parlementsgebouw te Kaapstad.
Bij aanvang vraagt ze hem of hij in God gelooft. Nee, maar hij is wel spiritueel. Dat is voldoende voor haar om hem te zeggen: 'Ondanks de pijn en het verdriet die je me hebt aangedaan vergeef ik je'.
Deze woorden overvallen Letlapa als een lichtflits vanuit een heldere hemel. Dit is nieuw voor hem, dit is een opening naar een wereld die tot dat moment gesloten voor hem was. Hij neemt een bewuste en principiële beslissing om zijn recht op wraak te laten vallen. Hij voelt daarbij de verantwoording op zijn schouders liggen om in dit proces van vergeving wederkerig te zijn.

Hij nodigt Ginn uit om bij een welkomstbijeenkomst aanwezig te zijn die voor hem in zijn dorp gegeven wordt; en hij vraagt haar om daarbij een toespraak te houden. Ze worstelt met de vraag wat te zeggen, bang het verkeerde te zullen zeggen. Ze weet echter de juiste snaar te raken.
Op het moment dat Ginn begon te spreken voor ongeveer 2000 zwarte mensen kon je een speld horen vallen. Ze vertelt dat ze een gesprek met haar voorouders heeft gehad met de vraag hoe zij allen in Zuid-Afrika in deze situatie terecht zijn gekomen en ze biedt namens hen excuses aan voor al het onrecht dat hun aangedaan is door slavernij, kolonialisme, de Boerenoorlog, de Apartheid…
Wat er daarna gebeurt is ongelooflijk. Mensen huilen, juichen! Dat een blanke vrouw dit gezegd heeft, zonder enige politieke bijbedoeling, dit is voor velen nauwelijks te bevatten.

In 2003 richt Ginn de Lyndi Fouri Foundation op met de intentie genezing en verzoening te brengen in Zuid-Afrika. Samen met Letlapa wil zij mensen helpen hùn verhaal te vertellen om gehoord te worden, om hun diepste emoties te kunnen uiten waardoor zij zich 'gezuiverd' kunnen gaan voelen. Zoals Letlapa het zegt: 'Om van slachtoffer overlever te worden en van daaruit - weliswaar gewond – in een genezingsproces te kunnen komen. Interventies van de regering zijn daarbij nodig om de gevolgen van de apartheid: armoede, alcoholisme, HIV, enz. te bestrijden'.
Inmiddels is de Foundation internationaal actief geworden. Ginn en Letlapa trekken samen de wereld over naar conflictgebieden met hun boodschap van vergeving en verzoening, waarbij 'het vertellen van het eigen verhaal' essentieel is om tot die zuivering, de catharsis te komen als startpunt in het vergevingsproces.
Ginn en Letlapa laten het verleden achter zich en richten zich op de toekomst met vragen als: in wat voor land wil je wonen, wat voor samenleving wens je voor je kleinkinderen?

Bij hun eerste ontmoeting hadden Ginn en Letlapa een beeld van elkaar. Letlapa moest wel een duivels persoon zijn; Ginn was de intens gehate blanke. Beiden bleken slachtoffer van elkaars wereld.
In de erkenning voor het elkaar aangedane onrecht en verdriet zagen zij de mens in elkaar. Beiden stegen uit boven het eigen persoonlijke verdriet.
Samen vormen zij bij conflicten nu een monument van hoop op medemenselijkheid, waar het zaadje van vrede geplant kan worden.

Beyond forgiving… Inderdaad, een verhaal dat veel verder reikt dan 'vergeving'…

Mattie van der Goot-Harkamp
20.6.2023

https://www.foranewworld.org/material/films/beyond-forgiving-full-movie